

А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень Національного природного парку "Подільські товтри" у межах землекористування Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

"14" листопада 2025 року

селище Ярмолинці Хмельницького району
Хмельницької області

Нами, заступником начальника філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Олександром БОЛЮХОМ, завідувачем сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Віталієм СТЕГНЯКОМ (відповідно до листа філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" від "28" жовтня 2025 року № 10433/38-4-1-2025), помічником начальника Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Олегом КУЦКИМ, лісничим Вишнівчицького лісництва Павлом КУЧЕРОМ, лісничим Сатанівського лісництва Віктором СТЕЦЮКОМ в період з 10.11.2025 року по 14.11.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (відповідно до Санітарних правил в лісах України та п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

Національний природний парк "Подільські товтри" (далі - НПП "Подільські Товтри", Парк), загальна площа 8754,3 га у межах землекористування філії «Ярмолинецьке ЛГ» (Вишнівчицьке лісництво - кв. 1 - 64, Сатанівське лісництво - кв. 11 - 75), був створений Указом Президента України від 27.06.1996 року № 474/96. Основні завдання Парку визначені положенням про НПП "Подільські товтри", яке було затверджено Наказом Міндовкілля № 107 від 31.08.2020 року. Згідно Положення про Парк та лише в межах встановленого ліміту, у відповідності з дозволом на спецкористування, виданим в установленому законом порядку, дозволено здійснювати господарську та рекреаційну діяльність. Обстеження проводилось в межах господарської зони Парку.

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2021 року ДП "Ярмолинецьке ЛГ" представлено для лісопатологічного обстеження. В результаті обстеження встановлено наступні причини призначення заходів та орієнтовну інтенсивність проведення заходів:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходів, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Вишівчицьке лісництво														
2	5	8.3		8.3	6ДЗ4ГЗ+КЛГ+БП+ЯВ+ЛПД+ЧШ+ЯЛЕ	55	0.80	1	19	20	193	1 - ГЗ	некроз граба, поперечний рак дуба, судинний мікоз дуба (офіостомоз), стовбурові гнилі, трутовики	10
7	11	1.6		1.6	9АКБ1ГЗ+КЛГ+ЧШ+ЯЛЕ	74	0.70	2	22	26	170	1 - ГЗ	бура ядрово-заболонна гниль акації, некроз граба	10
8	1	9.6		9.6	5ДЗ4ЯЗ1ГЗ	77	0.80	1	26	28	380	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некроз граба, поперечний рак дуба	5
8	7	1.7		1.7	5ЯЛЕ2СЗ2ГЗ1ЯЗ	58	0.50	1	22	26	250	1 - ГЗ	короїд типограф, малий та великий соснові лубоїди, златки, некроз граба, опеньок (армілярні гнилі)	10
22	10	14.7		14.7	5ДЗ3ГЗ2ЯЗ	94	0.70	2	26	38	306	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некроз граба, поперечний рак дуба	5
29	5	5.3		5.3	4ДЗ4ГЗ2ЯЗ+ЯВ+ЯЛЕ	115	0.65	1	30	44	310	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некроз граба, поперечний рак дуба	10
33	5	0.9		0.9	4ДЗЗЯЗЗГЗ+ЯЛЕ+МДЕ+БП	84	0.70	2	24	28	315	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, короїд типограф, некроз граба, поперечний рак дуба, бактеріальна водянка, трутовики	10
35	5	1.0		1.0	7СЗ2ГЗ1ЯЗ+ЧШ+ДЗ+КЛГ	59	0.70	1А	24	28	290	1 - ГЗ	малий та великий соснові лубоїди, златки, некроз граба, опеньок (армілярні гнилі)	10
37	12	0.6		0.6	10ДЗ+ГЗ	60	0.75	2	20	24	248	1 - ГЗ	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, поперечний рак дуба, некроз граба	10
41	7	10.8		10.8	8ДЗ2ГЗ+КЛГ	65	0.80	1	24	26	275	1 - ГЗ	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, поперечний рак дуба, некроз граба	5
45	5	6.1		6.1	5ДЗЗГЗ1ЯЗ1ЯВ+БП	50	0.75	1	20	22	200	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некроз граба, поперечний рак дуба, бактеріальна водянка, трутовики	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
46	2	5.5		5.5	8С32ГЗ	59	0.65	1А	25	28	315	1 - ГЗ	малий та великий соснові лубоїди, златки, некроз граба, опеньок (армілярні гнилі)	5
47	2	19.5		19.5	6Д33ГЗ1ЯЗ+ЯВ+ЛПД	69	0.75	1	23	26	275	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некроз граба, поперечний рак дуба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба	10
49	3	13.2		13.2	5ГЗ1ОС2ЯЗ1БП 1ЯВ+ДЗ+ЧШ +КЛГ	45	0.80	2	16	14	170	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некроз граба, стовбурові гнилі, трутовики, бактеріальна водянка	15
50	4	4.1		4.1	9Д31ГЗ+ЯЗ	94	0.65	1	28	32	345	1 - ГЗ	некроз граба, опеньок (армілярні гнилі), вітровал, поперечний рак дуба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба	10
52	4	8.6		8.6	9Д31ГЗ+ЯЗ+ЯВ	61	0.80	1	22	26	300	1 - ГЗ	некроз граба, опеньок (армілярні гнилі), вітровал, поперечний рак дуба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба	10
52	5	10.2		10.2	5Д31ЯЗ4ГЗ+ ЛПД+ЯВ+БП +ЧШ	74	0.80	1	24	26	280	1 - ГЗ	некроз граба, опеньок (армілярні гнилі), вітровал, поперечний рак дуба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба	5
54	9	2.9		2.9	9ГЗ1ЯЗ+ДЗ	80	0.70	2	24	26	270	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некроз граба, стовбурові гнилі, трутовики	10
55	2	10.7		10.7	6ГЗ1БП2Д31ЯЗ +ЧШ+ЯВ	80	0.70	2	24	26	295	1 - ГЗ	некроз граба, опеньок (армілярні гнилі), вітровал, бактеріальна водянка, трутовики, поперечний рак дуба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба	10
55	4	6.4		6.4	5Д34ГЗ1БП+ЯЗ +ЧШ	91	0.75	1	27	32	343	1 - ГЗ	некроз граба, бактеріальна водянка, трутовики, опеньок (армілярні гнилі), вітровал, поперечний рак дуба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба	5
57	3	12.7		12.7	5Д34ГЗ1ЯЗ	84	0.75	1	26	30	340	1 - ГЗ	некроз граба, опеньок (армілярні гнилі), вітровал, поперечний рак дуба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
59	6	4.8		4.8	6Г32БП1ЯЗ 1КЛГ	80	0.60	2	24	26	259	1 - ГЗ	некротизація граба, бактеріальна водянка, трутовики, опеньок (армілярні гнилі), вітровал	10
61	4	6.7		6.7	10ДЗ+ГЗ	89	0.75	1	27	32	383	1 - ГЗ	поперечний рак дуба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба, некротизація граба, опеньок (армілярні гнилі), стовбурові гнилі	5
63	3	1.1		1.1	9ДЗ1ГЗ+ЯЛЕ +КЛГ	79	0.75	1	26	28	360	1 - ГЗ	некротизація граба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба, короїд типограф	5
63	6	28.4	(1)	15.0	8ДЗ2ГЗ+БП +ЯЛЕ	94	0.70	2	25	30	305	1 - ГЗ	некротизація граба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба, короїд типограф	10
63	8	3.8		3.8	7ГЗ1ДЗ2ЯЗ+БП	75	0.75	2	24	26	315	1 - ГЗ	некротизація граба, опеньок (армілярні гнилі), вітровал, поперечний рак дуба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба	10
63	12	1.1		1.1	6ДЗ4ГЗ	94	0.70	1	27	30	285	1 - ГЗ	некротизація граба, поперечний рак дуба, судинний мікоз (офіостомоз) дуба	10
Разом ВСР				186.9										
Сатанівське лісництво														
65	3	2.5		2.5	6БКЛЗЯЗ1ГЗ+ДЗ +ЧШ	84	0.80	1А	31	40	495	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некротизація граба, трутовики	5
67	7	1.8		1.8	8МДЕ2ЯЗ+БП +ГЗ	100	0.60	1А	32	44	400	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некротизація граба, трутовики	10
69	3	0.8		0.8	9МДЕ1ЯЗ+АКБ+ ЧШ+КЛГ+ДЗ	97	0.70	1А	32	36	480	1 - ГЗ	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некротизація граба, трутовики	10
Разом ВСР				5.1										
ВСЬОГО ВСР:				192.0										

Лісопатологічне обстеження лісових насаджень, що знаходяться в користуванні філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" і знаходяться на території Вишнівчицького та Сатанівського лісництв Ярмолинецького надлісництва проводилося без валки модельних дерев шляхом візуального обстеження деревостанів, а також повалених дерев на ділянці або на суміжній з нею, для визначення видового складу стовбурових шкідників з метою визначення причин масового всихання лісових насаджень, стану осередків масового розмноження шкідників та хвороб лісу, а також визначення видів, обсягів, строків, місць та особливостей здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Загальна обстежена площа по Ярмолинецькому надлісництві філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" складає 192.0 га. По причинах розладнання (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) в загальному по надлісництву:

- некроз граба -	86.8	га;
- опеньок (армілярні гнилі) -	77.3	га;
- судинний мікоз (офіостомоз) дуба -	11.4	га;
- поперечний рак дуба -	6.7	га;
- малий та великий соснові лубоїди -	6.5	га;
- короїд типограф -	1.7	га;
- бура ядрово-заболонна гниль акації -	1.6	га.

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Основними причинами розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (СЗ) є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*). Ялина європейська (ЯЛЕ) відпрацьована короїдом типографом (*Ips typographus*) та комплексом златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев. Більшість дерев СЗ та ЯЛЕ відносяться до сухостою минулих років (VI-та категорія стану), але разом з тим - зустрічаються дерева, що всохли в поточному році (V-та категорія стану). Такі дерева характеризуються зміною забарвлення глиці до рудого, відпрацьовані стовбуровими шкідниками, в наявності часткове опадання кори, дерева зі зламаними кронами, тощо.

Характер розташування сухостійних дерев поодинокий та груповий (групи по 2 - 3 дерева, але зустрічаються і до 5 - 6 дерев). Поодинокі є всихаючі дерева (IV-та категорія стану): крони дуже ажурні, хвоя має забарвлення від світло-зеленого до жовтуватого-зеленого, дерева з всиханням крони більше 2/3 периметру, з раковими утвореннями (рак сірянки), з механічними пошкодженнями стовбурів та кореневих лап більше 2/3 периметру, тощо. Під деревами лежать сліди життєдіяльності у вигляді "стрижених" пагонів від 2 до 3 шт. на м² до 5 - 7 шт. на м². Насадження сосни звичайної (СЗ) характеризуються слабким (до 5%) та середнім ступенем пошкодження (до 10%), в наявності також сухостійні дерева, дерева зі зламаними кронами, в переважній більшості поодинокого розміщення, які відпрацьовані комплексом златок.

Листяні породи дерев вражені кореневими та стовбурними гнилями, які викликаються комплексом різних причин: дерева ясеня від опенька осіннього (*Armillaria mellea*), дерева берези повислої від трутовика справжнього (*Fomes fomentarius*) та бактеріальної водянки, дерева осики від трутовика несправжнього (*Phellinus tremulae*).

Насадження вражені кореновими та стовбурними гнилями характеризуються відпадом дерев змішаного типу – наявний в них сухостій (переважно дерев порід ясена, граба, берези та осики) що носить як поодинокий так і груповий характер (групи невеликі в середньому до 3 - 4 дерев). Також в обстежених насадженнях наявні вітровальні дерева ясена звичайного (ЯЗ), коренева система яких вражена армілярними гнилями, що спричиняються грибами роду Опеньок (*Armillaria*) переважно групового характеру. Вітровальні, сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками, про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев.

Основними виявленими видами на ДЗ є златки (*Buprestidae*) (дубова, бронзова та зелена вузькотіла), вусач дубовий малий (*Cerambyx scopolii* Fuessly), а також заболонник дубовий (*Scolytus intricatus* Ratz.), на грабі поодиноким зустрічається заболонник грабовий (*Scolytus carpinii* Ratz.), на ЯЗ - лубоїд ясеневий великий (*Hylesinus crenatus* F.), лубоїд ясеневий строкатий (малий) (*Hylesinus fraxini* Panz.) та заболонник струменястий (*Scolytus multistriatus* Marsh.). Переважна кількість дерев що відноситься до сухостою минулих років - вражена стовбуровими шкідниками з родини златок, в незначному відсотку – представниками родини вусачів. В змішаних насадженнях за участі берези спостерігається її всихання, яке носить груповий характер (групи по 2 - 4 дерева) в результаті негативної дії бактеріальної водянки. Вражені хворобою дерева берези характеризуються зменшеною листовою пластинкою, всиханням верхніх та бокових гілок, суховершинністю (всихання 1/2 - 1/3 крони), наявністю характерних некрозів на стовбурах дерев. Поширення бактеріальної водянки приурочене до заселення дерев берези стовбуровими шкідниками – переважно заболонником березовим (*Scolytus ratzeburgifans*).

Характер перебігу патологічних процесів у даних насадженнях різний – наявний як комлевий тип прояву та локалізації гнилей (наявність дупел в комлевій та прикореневій частинах стовбурів дерев), так і вершинний – в кронах дерев, що призводить до прояву суховершинності (мікозів), широкого поширення має наявність водяних пагонів, як одного із головних показників ослаблення деревостанів. Суховершинність за зовнішніми проявами перебігу захворювання відповідає халарового некрозу ясена (відповідно дерева ЯЗ), судинному мікозу (дерева породи ДЗ). В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 70 до 100% крон. Поодиноким в насадженнях наявні дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів – трутовиків, а саме у видовому плані найчастіше зустрічаються: на дубі - трутовик дубовий несправжній (*Phellinus igniarius*), на грабові - беркандера обпалена (*Bjerkandera adusta*), та інші види трутовиків, що теж призводять до появи та розповсюдження у внутрішніх тканинах деревини стовбурових гнилей.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим, поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, і відносяться до II класу біологічної стійкості. **Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 192.0 га у 2026 році.**

Примітка: відбір дерев до рубки, матеріально-грошові оцінки лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводяться силами лісової охорони філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки стовбурових шкідників лісу поставити на облік до Книги обліку шкідників та хвороб лісу.
2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист", департаментом екології та природних ресурсів Хмельницької ОВА і Південно-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Заходи провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. Для недопущення розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, з метою збереження технічних якостей деревини заходи з поліпшення санітарного стану лісів (ВСР) необхідно провести в максимально стислі терміни.
5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку та поширення осередків стовбурових шкідників в суміжних насадженнях.

Акт складений в п'ятьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Південно-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - департаменту екології та природних ресурсів Хмельницької ОВА;
- 4-й - філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України";
- 5-й - Ярмолинецькому надлісництву філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".

ПІДПИСИ:

Заступник начальника філії
"Вінницялісозахист" ДСЛП
"Київлісозахист"

Олександр БОЛЮХ

Завідувач сектору нагляду, обліку та
прогнозу філії "Вінницялісозахист"
ДСЛП "Київлісозахист"

Віталій СТЕГНЯК

Помічник начальника
Ярмолинецького надлісництва філії
"Подільський лісовий офіс" ДП
"Ліси України"

Олег КУЦКИЙ

Лісничий Вишнівчицького
лісництва філії "Подільський
лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Павло КУЧЕР

/ Лісничий Сатанівського лісництва
філії "Подільський лісовий офіс" ДП
"Ліси України"

Вітор СТЕЦЮК

А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень Національного природного парку "Подільські товтри" у межах землекористування Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

"14" листопада 2025 року

селище Ярмолинці Хмельницького району
Хмельницької області

Нами, заступником начальника філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Олександром БОЛЮХОМ, завідувачем сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Віталієм СТЕГНЯКОМ (відповідно до листа філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" від "28" жовтня 2025 року № 10433/38-4-1-2025), помічником начальника Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Олегом КУЦКИМ, лісничим Вишнівчицького лісництва Павлом КУЧЕРОМ, лісничим Сатанівського лісництва Віктором СТЕЦЮКОМ в період з 10.11.2025 року по 14.11.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (відповідно Санітарних правил України та п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

Національний природний парк "Подільські товтри" (далі - НПП "Подільські Товтри", Парк), загальна площа 8754,3 га у межах землекористування філії «Ярмолинецьке ЛГ», Вишнівчицьке лісництво - кв. 1 - 64, Сатанівське лісництво - кв. 11 - 75), був створений Указом Президента України від 27.06.1996 року № 474/96. Основні завдання Парку визначені положенням про НПП "Подільські товтри", яке було затверджено Наказом Міндовкілля № 107 від 31.08.2020 року. Згідно Положення про Парк та лише в межах встановленого ліміту, у відповідності з дозволом на спецкористування, виданим в установленому законом порядку, дозволено здійснювати господарську та рекреаційну діяльність. Обстеження проводилось в межах зони регульованої рекреації Парку.

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2021 року ДП "Ярмолинецьке ЛГ" представлено для лісопатологічного обстеження. В результаті обстеження встановлено наступні причини призначення заходів та орієнтовну інтенсивність проведення заходів:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходу, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Вишнівчицьке лісництво														
25	3	2.5		2.5	7ДЗЗГЗ+ЯЗ	67	0.75	1	24	26	255	1 - ЗРР	свердлики, бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	10
44	3	8.5		8.5	5ЯЗ5ГЗ+ЯВ+ДЗ+ЛПД+ЯЛЕ	105	0.65	1	28	32	315	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка, свердлики	10
60	16	2.3		2.3	6ГЗ2БП1ЯЗ1ЯВ	85	0.60	2	24	26	259	1 - ЗРР	свердлики, лубоїд ясеневий строкатий, березовий заболонник, бронзова та зелена вузькотіла златка	10
61	15	5.6		5.6	6ГЗ3БП1ЯЗ	85	0.60	2	24	26	260	1 - ЗРР	свердлики, строкатий та великий ясеневі лубоїди, березовий заболонник, бронзова та зелена вузькотіла златка	10
Разом ВСР				18.9										
Сатанівське лісництво														
11	5	5.6		5.6	6ГЗ2БП1ДЗ1ЛПД+ЯЗ	120	0.60	2	26	30	280	1 - ЗСР	свердлики, березовий заболонник, лубоїд ясеневий строкатий	5
12	7	5.2		5.2	ЗДЗ2ЯЗ4ГЗ1ЛПД+КЛП	115	0.65	1	29	40	330	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка, свердлики	5
12	8	1.7		1.7	7БКЛ1ДЗ1ЯЗ1ГЗ	72	0.60	1А	29	36	300	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка, свердлики	5
12	9	6.1		6.1	6ДЗЗГЗ1ЯЗ+КЛГ+СЗ	74	0.75	1	26	30	310	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, бронзова та зелена вузькотіла златка, свердлики	5
12	10	0.7		0.7	10ГЗ+ДЗ+ЯЗ+ЯВ+ЛПД	115	0.60	2	26	28	270	1 - ЗРР	свердлики, лубоїд ясеневий строкатий	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
13	6	0.5		0.5	5Я3ЗД31БКЛ1ГЗ+ЧШ	70	0.70	1Б	30	40	350	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка	5
14	1	2.1		2.1	4ЯЛЕ4БП1КЛГ 1ГЗ	61	0.65	1А	24	24	290	1 - ЗРР	свердлики, березовий заболонник, короїд типограф	5
14	11	0.7		0.7	10САВ+СЗ+ГЗ	46	0.70	1	18	30	260	1 - ЗРР	малий та великий соснові лубоїди, верхівковий короїд, златки	5
14	12	0.6		0.6	4СЗ2ЯЛЕ4ГЗ	46	0.65	1А	21	30	200	1 - ЗРР	малий та великий соснові лубоїди, короїд типограф, верхівковий короїд, златки	10
14	18	0.8		0.8	8ДЗ2ГЗ	60	0.75	1А	26	26	320	1 - ЗРР	свердлики, бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	5
14	19	1.6		1.6	5ДЗ5ГЗ	59	0.80	1	22	24	250	1 - ЗРР	свердлики, бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	5
15	9	4.1		4.1	5ДЗ4ЯЗ1ГЗ+ЯВ+КЛГ+БП	74	0.75	1	25	30	340	1 - ЗРР	свердлики, строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	5
16	2	16.3	(1)	1.0	6ДЗ3ГЗ1ЯЗ+КЛГ+ЛПД+БП	66	0.80	1	24	28	320	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, бронзова та зелена вузькотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	5
16	3	2.6	(1)	1.0	4ДЗ5ГЗ1ЯЗ+ЛПД	61	0.80	1	23	26	280	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, бронзова та зелена вузькотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	5
16	5	4.4		4.4	ЗДЗ2ЯЗЗГЗ2ЛПД+БП+КЛГ	61	0.80	1	22	24	260	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	15
16	7	1.0		1.0	5ЯЗЗГЗ2ЛПД	125	0.60	1	30	44	320	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, свердлики	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	9	0.3		0.3	7ЯЗЗГЗ	125	0.50	2	28	44	235	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, свердлики	5
16	10	2.3		2.3	ЗДЗ5ГЗ1ЯЗ1КЛГ+Я ЛЕ+ЛПД+ЧШ	64	0.80	1	23	26	270	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вужкотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	5
17	7	13.0		13.0	5ЯЗ4ГЗ1ЛПД+ДЗ+Б П+ЯВ	115	0.70	1	31	44	320	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вужкотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	5
18	12	8.7		8.7	9ГЗ1ЯЗ+ДЗ+ЛПД	110	0.70	2	26	28	330	1 - ЗРР	свердлики, лубоїд ясеневий строкатий, бронзова та зелена вужкотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	5
19	4	1.8		1.8	5ЯЗ5ГЗ+КЛГ+ ЛПД	100	0.70	1	28	36	280	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, свердлики	5
19	10	1.2		1.2	4ЯЗ6ГЗ+БП+ДЗ+ БКЛ	70	0.65	1Б	29	36	280	1 - ЗРР	свердлики, строкатий та великий ясеневі лубоїди, березовий заболонник, бронзова та зелена вужкотіла златка	5
19	11	2.6		2.6	6ГЗЗЯЗ1КЛГ+ДЗ	60	0.80	1	21	18	290	1 - ЗРР	свердлики, лубоїд ясеневий строкатий, березовий заболонник, бронзова та зелена вужкотіла златка	5
27	1	24.8		24.8	5ГЗ4ЯЗ1ЛПД+ЯВ	100	0.70	2	25	28	390	1 - ЗРР	свердлики, короїд типограф	15
27	2	10.5		10.5	6ЯЗ4ГЗ+ЯВ	100	0.75	1	30	40	385	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, свердлики	5
27	3	7.0		7.0	6ЯЗ4ГЗ+БП+ЯВ+ КЛГ	100	0.70	1	29	40	360	1 - ЗРР	свердлики, березовий заболонник, лубоїд ясеневий строкатий	5
28	1	0.6		0.6	6КЛГЗГЗ1ЯЛЕ+ ЯЗ	80	0.65	2	23	24	230	1 - ЗРР	свердлики, лубоїд ясеневий строкатий, короїд типограф	5
28	2	7.5		7.5	5БП4ГЗ1БКЛ	85	0.80	1	28	32	320	1 - ЗРР	березовий заболонник, свердлики	5
28	4	7.0		7.0	6ГЗ2ЯЗ2БП+БКЛ+Д З	95	0.75	2	25	28	370	1 - ЗРР	свердлики, лубоїд ясеневий строкатий, березовий заболонник, бронзова та зелена вужкотіла златка	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
29	1	2.9		2.9	5Д33Г31Я31БКЛ	73	0.75	1А	27	30	325	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	5
32	19	6.2		6.2	5Д31Я31БКЛ1БП 2Г3+ОС	71	0.80	1	25	30	350	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	5
33	6	16.5		16.5	5БКЛ2Д32Я31Г3	75	0.75	1А	28	36	405	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	5
34	3	10.0		10.0	8Г32Я3+ЯВ+ЛПД+ БП+ГКЗ	115	0.50	2	27	30	270	1 - ЗРР	свердлики, березовий заболонник, лубоїд ясеневий строкатий	5
35	2	8.3		8.3	9Г31ЯВ+БП+БКЛ+ ЯЗ+ЛПД	110	0.60	2	26	28	270	1 - ЗРР	свердлики, березовий заболонник, лубоїд ясеневий строкатий	5
35	10	3.3		3.3	5Я35Г3+КЛП+ БКЛ+БРС	75	0.70	2	22	28	200	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, свердлики	5
36	13	3.6		3.6	8Г32Я3+ЯВ+БКЛ+ ДЗ	110	0.70	2	26	32	390	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, свердлики	5
36	15	1.7		1.7	8Г32Я3+ДЗ+ЛПД+Б КЛ	97	0.65	2	26	32	330	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, свердлики	5
37	13	3.3		3.3	6Д34Г3+БКЛ+ЯВ	52	0.80	1А	23	24	270	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, свердлики	5
58	1	17.0		17.0	3Д35Г31Я31ЛПД+Б КЛ	74	0.75	1	26	30	315	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	5
60	5	1.5		1.5	7Д33Г3+ЯЗ	94	0.70	1	28	40	340	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, бронзова та зелена вузькотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	5
61	1	2.0		2.0	5Д33Г32Я3+ЛПД+К ЛГ	90	0.70	1	27	36	350	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, бронзова та зелена вузькотіла златка, вусач дубовий малий, свердлики	5
61	5	4.6		4.6	7Д33Г3+ЛПД+ЯВ	65	0.75	1А	25	28	280	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, бронзова та зелена вузькотіла златка, свердлики	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
63	2	5.2		5.2	5Д32Я33ГЗ+ЛПД+Б П+ОС+КЛГ+ЯВ	69	0.80	1	25	30	320	1 - ЗРР	бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, свердлики, малий дубовий вусач	5
63	3	3.1		3.1	9БКЛ1ЯЗ+ДЗ+ЛПД +ГЗ	69	0.80	1Б	30	36	445	1 - ЗРР	лубоїд ясеневий строкатий, бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	5
64	7	3.8		3.8	6БП4ГЗ+ОС+ ЛПД+ЧШ+ЯЗ+ КЛГ	50	0.75	1А	25	28	200	1 - ЗРР	свердлики, березовий заболонник, лубоїд ясеневий строкатий	5
64	8	5.7		5.7	7Д33ГЗ+ЛПД	89	0.75	1	26	32	295	1 - ЗРР	свердлики, бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	5
64	12	2.6		2.6	4Я35ГЗ1ДЗ+КЛГ+Л ПД+ЯВ+БРС+ОС	58	0.70	1Б	28	32	240	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, свердлики, бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	10
64	13	1.4		1.4	4Д33Я33ГЗ+ЧШ+ ЛПД+КЛГ	58	0.70	1А	24	28	275	1 - ЗРР	строкатий та великий ясеневі лубоїди, свердлики, бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	5
Разом ВСР				227.1										
ВСЬОГО ВСР:				246.0										

Лісопатологічне обстеження лісових насаджень, що знаходяться в користуванні філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" і знаходяться на території Вишнівчицького та Сатанівського лісництв Ярмолинецького надлісництва проводилося без валки модельних дерев шляхом візуального обстеження деревостанів, а також повалених дерев на ділянці або на суміжній з нею, для визначення видового складу стовбурових шкідників з метою визначення причин масового всихання лісових насаджень, стану осередків масового розмноження шкідників та хвороб лісу, а також визначення видів, обсягів, строків, місць та особливостей здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Загальна обстежена площа по Ярмолинецькому надлісництві філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" складає 246.0 га. По причинах розладнання (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) в загальному по надлісництву:

- стовбурові шкідники - 246.0 га;

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Основними причинами розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), далі (СЗ), - є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), рідше короїд вершинний (*Ips acuminatus*). Більшість дерев СЗ відносяться до сухостою минулих років (VI-та категорія стану), які відпрацьовані комплексом златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев, але разом з тим - зустрічаються дерева, що всохли в поточному році (V-та категорія стану). Такі дерева характеризуються зміною забарвлення глиці до рудого, відпрацьовані стовбуровими шкідниками, в наявності часткове опадання кори, дерева зі зламаними кронами, тощо.

Характер розташування сухостійних дерев СЗ поодинокий та груповий (групи по 2 - 3 дерева, але зустрічаються і до 5 - 6 дерев). Поодинокі є всихаючі дерева (IV-та категорія стану): крони дуже ажурні, хвоя має забарвлення від світло-зеленого до жовтуватого-зеленого, дерева з всиханням крони більше 2/3 периметру, з механічними пошкодженнями стовбурів та кореневих лап більше 2/3 периметру, тощо. Під деревами лежать сліди життєдіяльності у вигляді "стрижених" пагонів від 2 до 3 шт. на м² до 5 - 6 шт. на м². Насадження сосни звичайної (СЗ) характеризуються ступенем пошкодження від слабкого (до 5%) до середнього (10%). В наявності також сухостійні дерева, дерева зі зламаними кронами, в переважній більшості поодинокі розміщення, які відпрацьовані комплексом златок.

Основними причинами розладнання обстежених листяних деревостанів є діяльність комплексу стовбурових шкідників, у видовому складі яких на ясені звичайному є лубоїд ясеневий великий (*Helesinus crenatus*) та лубоїд ясеневий строкатий (*Helesinus fraxini*), дерева дуба звичайного відпрацьовані стовбуровими шкідниками родини вусачів (*Cerambycidae*) (зокрема малим дубовим вусачем (*Cerambyx scopolii*), дубовим заболонником (*Scolytus intricatus*), бронзовою (*Chrysobothris affinis*) та зеленою вузькотілою (*Agrilus viridis*) златками. В наявності дерева з наявними суховершинностями, сухобочинами, мають широке поширення водяні пагони, як один із головних показників ослаблення деревостанів.

Насадження вражені стовбуровими шкідниками характеризуються відпадом дерев змішаного типу – наявний в них сухостій (переважно дерев порід ясена, граба та дуба), що носить поодинокий характер. Також в обстежених насадженнях наявний вітровал минулих років поодинокого та групового характеру. Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками, про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев, характерних личинкових та маточних ходів шкідників, наявність бурової муки, тощо. Переважна кількість дерев, що відноситься до сухостою минулих років - вражена стовбуровими шкідниками з родини златок, в незначному відсотку – представниками родини вусачів.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень, є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжуються заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим, поодинокі, спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, і відносяться до II класу біологічної стійкості. Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 246.0 га у 2026 році.

Примітка: відбір дерев до рубки, матеріально-грошові оцінки лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводяться силами лісової охорони філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки стовбурових шкідників лісу поставити на облік до Книги обліку шкідників та хвороб лісу.
2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист", департаментом екології та природних ресурсів Хмельницької ОВА і Південно-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Заходи провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. Для недопущення розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, з метою збереження технічних якостей деревини заходи з поліпшення санітарного стану лісів (ВСР) необхідно провести в максимально стислі терміни.
5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку та поширення осередків стовбурових шкідників в суміжних насадженнях.

Акт складений в п'ятьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Південно-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - департаменту екології та природних ресурсів Хмельницької ОВА;
- 4-й - філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України";
- 5-й - Ярмолинецькому надлісництву філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".

ПІДПИСИ:

Заступник начальника філії
"Вінницялісозахист" ДСЛП
"Київлісозахист"

Олександр БОЛЮХ

Завідувач сектору нагляду, обліку та
прогнозу філії "Вінницялісозахист"
ДСЛП "Київлісозахист"

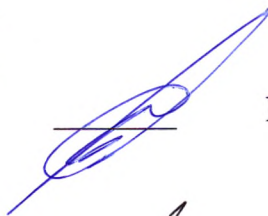
Віталій СТЕГНЯК

Помічник начальника
Ярмолинецького надлісництва філії
"Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси
України"

Олег КУЦКИЙ

Лісничий Вишнівчицького лісництва
філії "Подільський лісовий офіс" ДП
"Ліси України"

Павло КУЧЕР

/ Лісничий Сатанівського лісництва
філії "Подільський лісовий офіс" ДП
"Ліси України"

Вітор СТЕЦЮК